

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Politisk Dispache

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 505. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167175831072/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

hvem de sjælhen formode mere end hverdags Kundskab og Duelighed. Det er jo blot en Slags Nepotisme, og hvo gjør ikke mere for sin Slægt end for vildfremmede? Troede ikke selv den nye afdøde store Bernstorff, og vilte han ikke i Gjærningen, at det var hans Tro, at man hos Danste og Norske ikke kunde eller maatte vente saa store Talenter, saa megen Kundskab og Duelighed, som hos hans Landsmænd Tyfferne, hvor det gjaldt om at foretaa et af Statens vigtige Embeder? Jeg vil ikke sige, at han altid mistroede danske Talenter; men næppe gjorde han sig lynderlig Umage for at finde dem. Sine Landsmænd vidste han derimod at finde og blev desto værre alt for ofte narret af dem. Med alt dette er ingen mere redebon end jeg til at erkjende hans store Fortjenester af Landet, og hvo er vel den, der, idet han tror, at Naturen ingenlunde havde udtømmet sine Skatte ved at frembringe denne Mand, ikke nu af Erfarenhed har lært, hvor meget Landet tabte ved hans Død? Og saa mig har Erfarenheden i denne Henseende omterdt. Jeg tror at se nogle af hans Fejl, men skal aldrig aflade at være hans glimrende gode Egenløber.

Dog! jeg mærker, at jeg kommer for langt fra min Text; jeg vender altsaa tilbage.

Regenten, Statens første Embedsmand, lønnes af Nationen, alle Begne rigeligen, men paa sine Steder mere, paa andre Steder mindre overskudigen. Næmeligvis vil man sige: Altsaa, jo bedre Regenten lønnes, jo bedre bør han regere. Jeg har intet at indvende imod dette bør; men fordi en Ting bør ske, derfor sker den just ikke. Dette siges uden Henhyn til Danmark, hvis Bestyrelse jeg, paa dette Sted, lige saa lidet vil lade, som jeg agter at rose den. Saa vel Ros som Loft vilde gjøre mig mistænkt, men paa forskjellige Steder og paa forskjellige Maader; jeg indlader mig altsaa ikke i nogen Undersøgelse desangaaende. Nj Frygt? spørger man. O ja! men af Frygt for at gjøre noget, der

ikke kunde gavne, men vel skade. Je crains Dieu, cher Abner! et n'ai point d'autre crainte. Jeg skriver desuden for tænksomme Mennesker og overlader til dem at uddrage, hvad Resultater de behøve af de Data, som jeg agter at opstille.

Hvad jeg med denne Afhandling har forefat mig at vise, er, at den Nation ikke just er den bedst bestyrelse, der betaler sin Regent eller sine Regenter bedst. Men, for at blive desto bedre forstaaet og for at undgaa Mistydninger saa meget som muligt er, finder jeg det fornødent at forudsikke nogle saa Sætninger, hvortil jeg i det følgende stedse vil henholde mig.

Ved Regenten forstaaer jeg den lovgivende og den executive Magt, enten nu samme er forenet i én eller betroet til flere Personer.

Til Regentens Lønning eller Betaling for sin Væje med at regere hertregter jeg i frie Stater ene og alene de Summer, som af Nationen bevilges den eller de regerende til hans eller deres Underholdning, Forøjelse og aldeles private Brug, og for hvis specielle Bevendelse Nationen altsaa intet Reguskab har at fordræ, naar samme blot ikke anvendes til Skade for Staten. Derimod i de souveraine Regeringer henfører jeg under denne Benævnelse alle de Summer, som Regenten til én eller anden Tid har bestemt til sit eget Brug, efter den Maadighed, som Konstitutionen giver ham over Statens Indkomster og deres Arvendelse.

Det følger altsaa af sig selv, at Domstolenes og de forskjellige Administrationers Lønninger ikke kunne komme under Betragtning paa dette Sted, hvor der ene og alene hovedsageligt henhyn til Regentens eller Regenternes personlige Fordelte og den Del af Stats-Indkomsterne, der er bestemt til hans eller deres eget private Brug, og af hvilken Opførelse Staten og dens Individuer ingen anden direkte Fordel har end den at se sin Regering lønnet paa en Maade, der kan og bør give

Je crains Dieu o. i. v. Jeg frygter Gud, herte Abner, og andet frygter jeg ikke. — Ordet findes i Racines Athalie, Iste Akt, Iste Scene.